

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Osztályozás

Tárgy

92

Hely

Matusik Nepomuk János

Idő

"1917"

Személy

Helyszám

Szerző: Rozma Nándor

Cím: Joannes Nep. Matusik, a 102 éves pesti polgár

Forrás:

A Nap.

Bp.
(Helv.)

917 I 20
(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Joannes Nep. Matusik, a 102 éves pesti polgár

A sánta kocsis száz esztendő s rozoga batárja döcögön — dülöngve gördül unalmas lassan a budai zezugos szűk utcácskán; — hegynek föl, lejtnek alá: néhol a kocsis ülése magasabb, mint a kétoldalt szeszélyesen sorakozó házikók teteje; — álmos koradélutáni hangulat, az utca kihalt, sehol egy ember, még csak házőrző eb sem ugatja a háboru három sovány esztendejének ezernyi nélkülözését hűen jelképező, girhesen poroszkáló lovat. Az emberöltőt leölt öreg, fehérszakállas kocsis ott bóbiskol a bakon: úgy mozog felső teste előre-hátra, jobbra-balra, ahogy vén társa a kiérdemesült csatáló egyetlen ránt az istrágon; magam sem vagyok frissebb: urrá lett fölöttem a hangulat; az ódon tárgyak láttán régmúlt időkön álmodozom.

Itt, a szelíd lejtésű budai hegyek alján, a fölséges víz partján vajh mily vitézek jártak egy évszázad előtt? Magyar gavallérok (Krudý Gyula nemes figuráira kell gondolnom) talán itt sétaltatták szívök uri hölgyét, talán épen ez utszéli koreszmában kártyáztak a duszadt erszényű disznókereskedővel a budai szerencselovagok, hány embert tettek el láb alól a lézengő ritterek; nagyot zökken a kocsis: talán rég el-

porladi csontok fölött, százéves hantot tapos a ló. Nem. A kocsis megállt. Célhoz értünk: Kis emeletes házikó. Falán a tábla: Gyorskocsi-utca 16. Itt lakik a legöregebb pesti polgár...

Matusik Nepomuk János a legöregebb pesti polgár. Százkétesztendő, gyámánfmisés pap, a magyarországi kegyes tanítórendiek nesztora.

Tatán, Komáromvármegyében, 1815-február 24-én született. Tizenkilencéves korában lépett be a kegyes tanítórendiek közé és nyolcvanhárom éve tagja, ma szeniora a piaristáknak. Előbb tanár, 28 éves korában fölszentelt pap, de mindvégig a nemzeti oktatás győzedelmes előharcosa. Debrecen, Kolozsvár, Gyergyószentmiklós, Déva egy-egy stációja hosszú életpályájának. Mindenütt a magyarnyelvű iskola megalapozója, tanár, igazgató, mindenütt ő küzdte le a kezdet nehézségeit, hogy azután a jól megindított gépezet továbbvezetését az utódoknak, a fiataloknak adja át.

Negyvenéves tanárkodás után, 1853 nyarán vonult nyugalomba Matusik Nepomuk János. Hetvennyolc éves korában jött el negyvenéves küzdelme színteréről, a bércei Erdélyből, föl egyenesen az ország szívébe, az akkor

még Pest-Budába. A Duna mentén, alig pár száz lépésvire a csillogó széles víztől, ugyanannyira a szelíd emelkedésű, lankás domboldaltól: a mai Gyorskocsi-utcában bérelt szállást. Deres fejű, de ifjú erővel kezdett az idegen városban az új élethez: a pihenés éveihez.

Azóta fél emberöltő elszaladt. Sok minden megváltozott körülötte: a régi Pest-Budából milliós lakósu Budapest lett; a háza körül fekvő réteken hatalmas bérpalotákat emeltek, gőzhajó hajtja a Duna hajóit; partjain, még a csendes budain is villamosok szaladnak, a régi házak, alakok eltűntek, a föld alá kerültek, egvedül ő maradt meg a helyén, mint a százestendő s tölgy: megvélve, de töreflenül, vállán a száz-két esztendő nem mindennapos súlyával, galambosz fejével, megrokkant járásával, de kristálytisztán világos agyával: Joannes Nep. Matusik, pater ordinis sanctarum scholarum piarum...

*

A csendes kapualjnak ódon kockái hangosan verik vissza lépteimet az ódon garádics, mely az emeletre vezet, — mert emeleten lakik a száz-két esztendő pesti polgár, — szelíden oldalt hajol kezem nyomása alatt. A lépcsőházban levendula vagy talán évszázados penész' nehéz illata terjeng, a falak vakolata már rég elunhatta függőleges

helyzetét: szinte látni, le, a földre kívánczik. Boldogabb fele már maga mögött sejtelmes figurákat hagyva, le is hullt. Önkéntelenül a régi fogadók felé száll gondolatom: vajjon nem zörgeti-e a Dunáról jött fagyos északi szél éjnek idején a ház falába temetett, viharos éjszakán, pénze miatt meggyilkolt, szomorú áldozat kiszáradt csonkjait?

És az emelet, a kis lépcsőház, az ajtókon a barátságatlan gémelelő lyuk. A koppanló, melynek harangja éles síkítással tör meg a halálos csendet, hogy hozzáértek ujjaim. De rögtön